

Obchodní korporace

Smlouva o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným uzavřená v době mezi založením a vznikem společnosti není neplatná pro počáteční nemožnost plnění podle § 580 odst. 2 o. z. jen proto, že podíl v době uzavření smlouvy dosud jako věc v právním smyslu neexistuje a zakladatel dosud není společníkem a vlastníkem podílu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 27 Cdo 3437/2024 ze dne 3.6.2026)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatelky B. S., zastoupené JUDr. V.M., advokátem, se sídlem v M., za účasti BE-VET Distribution s. r. o., se sídlem v B., zastoupené Mgr. D.O., advokátem, se sídlem v B., o návrhu na změnu zápisu v obchodním rejstříku, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. C 132902/KSBR, o dovolání navrhovatelky proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 7. 2024, sp. zn. 8 Cmo 70/2024, tak, že usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 7. 2024, sp. zn. 8 Cmo 70/2024, jakož i usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 26. 1. 2024, č. j. C 132902/RD50/KSBR, Fj 108923/2023/KSBR, se ruší a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Krajský soud v Brně (dále též jen „rejstříkový soud“) usnesením ze dne 26. 1. 2024, č. j. C 132902/RD50/KSBR, Fj 108923/2023/KSBR, zamítl návrh na změnu zápisu v obchodním rejstříku (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II.).

[2] Rejstříkový soud vyšel (mimo jiné) z toho, že:

1) Společnost BE-VET Distribution s. r. o. (dále též jen „společnost“) byla založena zakladatelskou listinou sepsanou ve formě notářského zápisu notářskou kandidátkou E. S., jako zástupkyní notářky JUDr. Kláry Hejtmánkové dne 21. 2. 2023 pod NZ 49/2023, N 53/2023 (dále též jen „podkladový notářský zápis“).

2) Jedinou zakladatelkou a první jednatelkou společnosti byla podle podkladového notářského zápisu Bc. Eva Fiedlerová (dále též jen „E. F.“).

3) Dne 21. 2. 2023 uzavřely E. F. jako převodkyně a navrhovatelka jako nabyvatelka „smlouvu o převodu obchodního podílu“, na základě které E. F. převedla podíl ve výši 50 % ve společnosti na navrhovatelku (dále též jen „smlouva o převodu podílu“). Podpisy smluvních stran na smlouvě o převodu podílu byly tentýž den úředně ověřeny.

4) Společnost vznikla dne 1. 3. 2023 zápisem provedeným notářkou JUDr. Klárou Hejtmánkovou do obchodního rejstříku na základě podkladového notářského zápisu s tím, že jedinou společnící je E. F. s podílem ve výši 100 %.

5) Opraveným návrhem doručeným rejstříkovému soudu dne 6. 9. 2023 se navrhovatelka domáhá změny zápisu v obchodním rejstříku spočívající v tom, že společníci společnosti jsou E. F. s podílem ve výši 50 % a navrhovatelka s podílem ve výši 50 %, který nabyla na základě smlouvy o převodu podílu.

[3] Na takto ustaveném základě rejstříkový soud uzavřel, že smlouva o převodu podílu je absolutně neplatná, neboť zavazuje k plnění neplatnému od počátku [viz § 580 odst. 2 ve spojení s § 588 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „o. z.“)]. Rejstříkový soud k této neplatnosti přihlédne i bez návrhu.

[4] Podle rejstříkového soudu nelze podíl ve společnosti převést dříve, než je společnost zapsána v obchodním rejstříku. Až tímto okamžikem vzniká společnost, zakladatel se stane společníkem a jako společník má podíl ve společnosti.

[5] Nejde ani o smlouvu o převodu podílu s odloženou účinností (tj. k okamžiku vzniku společnosti), neboť smlouva podle svého bodu V. odst. 1 nabyla účinnosti dnem úředního ověření podpisů převodkyně a nabyvatelky, tj. dnem 21. 2. 2023, nikoli dnem zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Rovněž samotná smlouva o převodu podílu „je koncipována tak, že se jedná již o společnost vzniklou“.

[6] Vrchní soud v Olomouci k odvolání navrhovatelky v záhlaví označeným usnesením potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

[7] Jde přitom již o druhé rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé. První zamítavé usnesení rejstříkového soudu ze dne 14. 9. 2023, č. j. C 132902/RD22/KSBR, Fj 108923/2023/KSBR, Vrchní soud v Olomouci k odvolání navrhovatelky usnesením ze dne 12. 12. 2023, sp. zn. 8 Cmo 254/2023, zrušil a věc vrátil rejstříkovému soudu k dalšímu řízení.

[8] Odvolací soud ve shodě s rejstříkovým soudem uzavřel, že smlouva o převodu podílu je absolutně neplatná podle § 580 odst. 2 za použití § 588 o. z. pro počáteční nemožnost plnění.

[9] Proces vzniku právnické osoby je dvoufázový, počíná první fází – založením a je dovršen druhou fází – samotným vznikem právnické osoby (nabytím právní osobnosti). V době mezi založením právnické osoby a jejím vznikem (tzv. předběžná právnická osoba) je podle odvolacího soudu sice přípustné měnit zakladatelské právní jednání, ale pouze dohodou zakladatelů (resp. rozhodnutím jediného zakladatele), která se řídí obecnými ustanoveními občanského zákoníku o změně závazků a při zachování stejných podmínek, které musí být naplněny při přijímání samotného zakladatelského právního jednání, tj. včetně např. právní formy.

[10] V poměrech společnosti s ručením omezeným patří určení společníků mezi podstatné části společenské smlouvy [viz § 146 odst. 1 písm. c) zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích); dále též jen „z. o. k.“]. Osoby určené ve společenské smlouvě jako (první) společníci (zakladatelé) se stávají společníky až vznikem společnosti jejím zápisem do obchodního rejstříku. Z použití na předběžnou právnickou osobu jsou proto podle odvolacího soudu vyloučeny všechny právní normy, které upravují právní skutečnosti směřující ke změně zakladatelského právního jednání již vzniklé právnické osoby. Jsou tak vyloučena i ustanovení o převodu podílu v obchodních korporacích, který před vznikem společnosti nelze platně realizovat, neboť smlouva o převodu podílu je právním jednáním, na jehož základě se mění společenská smlouva.

[11] Odvolací soud uzavřel, že společenská smlouva založená, avšak dosud nevzniklá, společnosti

nemůže být měněna smlouvou o převodu podílu, neboť převodce v době účinnosti smlouvy není společníkem a nevlastní podíl podle § 31 z. o. k. představující účast společníka ve společnosti. Podíl jako nehmotná věc v právním slova smyslu v té době totiž neexistuje. Podíl ve společnosti s ručením omezeným vznikající se vznikem společnosti lze převést pouze za podmínek uvedených v § 209 z. o. k.

[12] Pouze jako „obiter dictum“ odvolací soud dodal, že i kdyby byla smlouva o převodu podílu vyložena jako právní jednání pouze zakladatelky E. F. měnící zakladatelskou listinu společnosti, šlo by podle § 8 z. o. k. a § 582 odst. 1 o. z. o absolutně neplatné právní jednání pro nedostatek povinné formy notářského zápisu.

II. Dovolání

[13] Proti usnesení odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), majíc za to, že „napadené rozhodnutí, kterým odvolací řízení skončilo, závisí na vyřešení otázek hmotného práva, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a dále se v níže naznačených intencích jedná o otázku doposud dovolacím soudem neřešenou“. Podle obsahu dovolání jde o otázku, zda smlouva o převodu podílu v založené, avšak dosud neexistující, společnosti je absolutně neplatná pro počáteční nemožnost plnění.

[14] Dovolatelka namítá, že podíl v době uzavření smlouvy o převodu podílu existoval, bylo možné jej před jeho převodem rozdělit a převést na třetí osobu. Za nesprávný proto považuje opačný závěr odvolacího soudu, podle něhož podíl ve společnosti neexistoval a nešlo ho na ni převést.

[15] Odkazujíc na § 123 odst. 1 o. z., dovolatelka namítá, že zákon „nevyžaduje mezi obligatorní náležitosti zakladatelského právního jednání určení společníků jakožto náležitost, která by nemohla být v mezidobí mezi založením a vznikem obchodní korporace změněna“.

[16] Zákon o obchodních korporacích předpokládá zvýšenou průkaznost těch jednání, která bezprostředně souvisejí s existencí samotné korporace, a tedy odlišuje jednání, která se týkají založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku obchodní korporace, od těch, která se např. týkají „jen společníků nebo členů orgánů“. Na smlouvy o převodu podílu se nepoužije § 6 z. o. k., neboť existuje „lex specialis“, kterým je § 209 odst. 2 z. o. k. Podle dovolatelky lze dovodit, že kroky týkající se jen postavení společníků, tedy výkonu jejich vlastnických práv k podílům, nejsou změnami korporace ve smyslu § 6 z. o. k., „protože ke změně vnitřního obsahu korporace zde dochází odvozeně“. Vzhledem k účelu pravidla uvedeného v § 6 z. o. k. dovolatelka dovozuje, že pro jeho potřeby je za změnu korporace třeba považovat jen takovou změnu, která je důsledkem změny společenské smlouvy. Nebude-li určité jednání chápáno jako změna korporace, „nebudou tyto případy, byť mají mít podle dílčího pravidla ad hoc písemnou formu, dopadat pod § 6 z. o. k., a proto nebudou v případě absence formy bez dalšího absolutně neplatné“.

[17] Dovolatelka navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a rejstříkového soudu a věc rejstříkovému soudu vrátil k dalšímu řízení.

III. Přípustnost dovolání

[18] Dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou, splňující podmínku podle § 241 odst. 1 o. s. ř.;

dovolací soud se proto zabýval jeho přípustností.

[19] Dovolání je podle § 237 o. s. ř. přípustné pro řešení otázky, zda smlouva o převodu podílu nevtěleného do kmenového listu v založené, avšak dosud neexistující, společnosti je absolutně neplatná pro počáteční nemožnost plnění, která v rozhodování Nejvyššího soudu dosud nebyla vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

[20] Podle § 580 odst. 2 o. z. neplatné je právní jednání, pokud má být podle něho plněno něco nemožného.

[21] Podle § 588 o. z. soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně příčí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.

[22] Podle § 14 z. o. k. stane-li se společnost jednočlennou společností, k ujednáním společenské smlouvy nebo ustanovením tohoto zákona, která zakazují nebo omezují převoditelnost nebo zastavení nebo možnost přechodu podílu, se po dobu, kdy je jednočlennou společností, nepřihlíží.

[23] Podle § 31 z. o. k. podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí.

[24] Podle § 209 odst. 2 z. o. k. smlouva o převodu podílu musí mít písemnou formu s úředně ověřenými podpisy. Převod podílu je vůči společnosti účinný doručením účinné smlouvy.

[25] Obecně platí, že zakladatelské právní jednání společnosti s ručením omezeným je možné v období mezi založením a vznikem společnosti změnit pouze dohodou všech zakladatelů učiněnou ve formě notářského zápisu o právním jednání (§ 564 o. z., § 8 a § 776 odst. 2 z. o. k.). V případě jediného zakladatele (a jednočlenné společnosti) lze zakladatelskou listinu změnit jednostranným právním jednáním tohoto zakladatele učiněným ve formě notářského zápisu.

[26] O tuto situaci v projednávané věci nejde. Zakladatelka a navrhovatelka nezvolily cestu dohody o změně zakladatelského právního jednání (v jejímž důsledku by se navrhovatelka stala další zakladatelkou společnosti), nýbrž uzavřely smlouvu o převodu podílu, který měl (jako věc) vzniknout až v okamžiku vzniku založené společnosti. Je proto nutné posoudit, zda tato okolnost (neexistence podílu jako věci v právním smyslu v okamžiku uzavření smlouvy) bránila uzavření smlouvy o převodu podílu (činila ji neplatnou pro počáteční nemožnost plnění, jak uzavřel odvolací soud).

[27] Odborná literatura ani judikatura Nejvyššího soudu nepochybují o tom, že předmětem (kupní) smlouvy mohou být i věci, které mají teprve vzniknout. Jinak řečeno, sama skutečnost, že věc, která je předmětem převodu, zatím neexistuje, nečiní uzavíranou smlouvu neplatnou pro počáteční nemožnost plnění (není zde ani právní ani faktická nemožnost plnění ve smyslu § 580 odst. 2. o. z.). K tomu srov. např. Dobrovolná, E. in Spáčil, J. a kol.: Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 379–384, nebo Handlar, J., Dobrovolná, E. in Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1862, a rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2013, sp. zn. 28 Cdo 2645/2012, a ze dne 3. 12. 2020, sp. zn. 24 Cdo 2890/2020.

[28] Nejvyšší soud neshledává žádné důvody, pro které by uvedené závěry neměly dopadat i na podíl v obchodní korporaci (resp. na smlouvu o jeho převodu). I podíl v obchodní korporaci je věcí v

právním smyslu (§ 489 o. z.), a to věcí nehmotnou (§ 496 odst. 2 o. z.) a movitou (§ 498 o. z.); srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5719/2016, uveřejněné pod číslem 152/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

[29] V rozsudku ze dne 4. 5. 2022, sp. zn. 27 Cdo 1018/2021, Nejvyšší soud formuloval a odůvodnil závěry, podle kterých:

1) Smlouva o převodu podílu není právním jednáním, na které se vztahuje § 6 odst. 1 z. o. k., neboť se netýká založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku obchodní korporace, nýbrž (toliko) postavení společníků (výkonu jejich vlastnických práv).

2) Zákon o obchodních korporacích rozlišuje účinnost smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným inter partes a její účinnost vůči společnosti. Není-li ve smlouvě o převodu podílu stanoveno jinak, stávají se závazky ze smlouvy účinné dnem, kdy byla smlouva uzavřena (§ 1745, § 1759 o. z.), a k tomuto dni se stává nabyvatel vlastníkem podílu (§ 1099 o. z.). Vůči společnosti však nastávají právní účinky převodu podílu nevtěleného do kmenového listu až okamžikem, kdy je jí doručena účinná písemná smlouva o převodu podílu s úředně ověřenými podpisy smluvních stran. Až k tomuto dni se nabyvatel podílu stává společníkem. Jinak řečeno, není-li převod podílu účinný vůči společnosti, nestává se osoba, na kterou je podíl převáděn, společníkem.

[30] Odvolacímu soudu lze přisvědčit, že podíl ve společnosti s ručením omezeným jako věc v právním smyslu vzniká (až) se vznikem společnosti, tj. jejím zápisem do obchodního rejstříku [§ 126 odst. 1 o. z. ve spojení s § 1 odst. 1 a 2 z. o. k. a s § 1 odst. 1 a § 42 písm. a) zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů]. Taktéž zakladatel se stává společníkem až v okamžiku vzniku společnosti.

[31] Tato skutečnost však (jak bylo vyloženo výše) sama o sobě nečiní nemožným plnění podle smlouvy o převodu podílu uzavřené v době, kdy podíl ještě neexistuje (neboť založená společnost dosud nebyla zapsána do obchodního rejstříku, tj. nevznikla).

[32] Jedinému zakladateli společnosti tak nebrání žádná právní ani faktická překážka v tom, aby ještě před vznikem společnosti uzavřel se třetí osobou jako nabyvatelem platnou a účinnou smlouvu o převodu (svého budoucího) podílu, resp. jeho části.

[33] Jelikož podíl ve společnosti s ručením omezeným vzniká až zápisem společnosti do obchodního rejstříku, stává se nabyvatel jeho vlastníkem právě (až) zápisem společnosti do obchodního rejstříku, není-li ve smlouvě o převodu podílu ujednána pozdější doba nabytí vlastnického práva k převáděnému podílu. Vůči společnosti nastávají právní účinky převodu podílu okamžikem, kdy je jí doručena účinná písemná smlouva o převodu podílu s úředně ověřenými podpisy smluvních stran. Tímto okamžikem se nabyvatel podílu stává společníkem. Je-li převodce podílu (jeho části) současně prvním jednatelem společnosti (jako tomu bylo v projednávané věci), nastává účinnost smlouvy vůči společnosti dnem jejího vzniku (k tomuto dni je splněna podmínka § 209 odst. 2 z. o. k.).

[34] Nejvyšší soud uzavírá, že smlouva o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným uzavřená v době mezi založením a vznikem společnosti není neplatná pro počáteční nemožnost plnění podle § 580 odst. 2 o. z. jen proto, že podíl v době uzavření smlouvy dosud jako věc v právním smyslu neexistuje a zakladatel dosud není společníkem a vlastníkem podílu.

[35] Jelikož řešení dovoláním otevřená otázka, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné a dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn právem, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) usnesení odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Důvody, pro které nemohlo obstát rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na rozhodnutí

rejstříkového soudu; Nejvyšší soud proto zrušil i je a věc vrátil rejstříkovému soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

Další články:

- [Předčasný důchod](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Prozatímní rozhodnutí](#)
- [Prozatímní rozhodnutí](#)
- [Imise \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Neplatnost právního úkonu](#)
- [Ochrana přírody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odůvodnění rozhodnutí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Změna rozsahu péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda](#)